

„... A HAZÁJUKAT ELHAGYNI KÉNYSZERÜLŐK EMBERI JOGAINAK ÉS ALAPVETŐ SZABADSÁGAINAK VÉDELMÉRE”

A menedékjogi törvény (2007. évi LXXX. tv.) preambuluma a címben foglaltakkal kezdi a jogalkotói szándékok sorát, majd egy szűk évtized alatt eljutottunk oda, hogy mindennek az ellenkezőjét érte el a törvényhozás, vagyis Magyarországon a menekülők emberi jogai és szabadsága éppúgy nem élvez védelmet, mint az itt élőké, és az innen elvándorlóknak, továbbutazóknak nyílik csak jogaik érvényesítésére esélyük. Nem lehet persze azt állítani, hogy 2015 *annus horribilis*, hiszen a menekülők helyett az ország védelme mindig is előbbre való volt. A menekültügyi szabályozási elvek szűkkeblősége pedig egyenesen vezetett oda, hogy csak névleg létezik mára menekültügyi hatóság, mert feladat- és hatáskörét beszipantotta a rendészeti és a biztonsági rendszer.¹ A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal nevében vagy regionális egységeinél hiába keressük a menekültügyi hatóságot, bár 1999-ig létezett ilyen hivatal. Elképzelhető, hogy ennek a folyamatnak a folytatásaként – a bürokráciacsökkentési kampányban – 2016-ban a BÁH-ot is elnyeli a Belügyminisztérium. A menekülők vegyes összetétele (kiindulási ország vagy származás tekintetében) és nagy száma okozta hát a válságot? Új korszakot nyitott-e válságra adott válasz? Csak annyiban, hogy 1989 óta még nem volt példa arra, hogy költségvetési forrásokból működtetett állami gyűlöletkampány folyjon a menekülőkkel szemben, pedig a romániai és a délszláv menekültek rövid idő alatt, hullámszerűen, ellenőrizetlen körülmények között, a zöldhatáron át érkeztek, ráadásul zömük maradni akart, védelmet és ellátást kért. És őket sem nevezték sokáig menekülteknek, csak „*hosszabb ideig Magyarországon tartózkodó külföldiek*”-nek² vagy ideiglenes védelmet kérőknek, ami mégis korrektebb, mint az illegális migráns vagy a terrorista. A rövidtávú – beilleszkedést, új életlehetőségeket nem kínáló – megoldások választása nem újdonság, mégis a súlyos alkotmányértékek miatt tekinthető korszakhatárnak az elmúlt év. Ezeket alább tíz pontban foglalom össze.

1. *Jogalkotás hatásvizsgálat nélkül:* a jogalkotási törvény (2010. évi CXXX. tv.) értelmében – de már

1987 óta – törvényt, különösen alapjogi és igazgatási, ellátási intézményrendszert, költségvetést nagymértékben alakító jogszabályt csak előzetes hatásvizsgálat alapján lehetséges kezdeményezni. Ez feltételezi a jogalkotás tervezését, de ha a jogalkotás krízisre reagál, azaz nem tervezett feladatként jelenik meg, akkor még fontosabb a szakszerű hatásbecslés, a közvélemény és a döntéshozók megnyerésére. Hiába van részletes előírás a kormány-előterjesztések efféle kidolgozására,³ az erőtlen indoklások, a képviselői indítványok tömege és a felületesen kitöltött vizsgálati lapok jelezték a menekültügyi tárgyú, valamint a kapcsolódó félszáz törvény- és rendelet-tervezetnél, hogy e nemzetközi figyelmet kapó tárgyban sincs minőségi jogalkotás; a jogvédelem hatékonysága, a szabályozás társadalmi költségeinek csökkentése pedig nehezen hihető cél. Például, a határterületen benyújtott menedékkérelmek elektronikus bírósági továbbítását – a Metv. módosításakor – azzal magyarázták, hogy jogorvoslati jogot kell adni, és ez ilyen úton gyorsabb;⁴ sőt, erre építve, a Skype útján való meghallgatás is elég lett. Kérdés, hogy hol van itt akár csak minimális esély a hatékony jogorvoslathoz való jog érvényesítésére?

2. *Salátatörvényekkel a jogrendszer szétzilálása:* ez sem újdonság, hanem több éves rutin, ami elérte a menekültügyet is. A „rendészeti tárgyú törvények módosítása” sematikus címe mögött például 16 féle (bűnügyi, tűzrendészeti, menedékjogi, közlekedésrendészeti, útlevelügyi stb.) témájú törvény és nemzetközi szerződés rejtőzik, így aligha garantálható a minden érintett törvényre, illetve a módosítások összességére kiterjedő, átfogó elemzés a szabályozási koherencia szempontjából. Ez azzal is jár, hogy a menekültügy még jobban belesimul a biztonsági, rendészeti rendszerbe, azaz most már sohasem lesz autonóm hatósága és szabályozása, inkább a titkosszolgálati, rendőri és a katonai feladatok fogaskerekei közötti homokszemnek tekintik. Mellesleg, a szabályozási tárgyak ötletszerű társítása alkalmas az állami funkciók (például honvédelmi, rendészeti, határvédelmi, közbiztonsági, menedékjogi) határainak össz-

szemosására, relativizálására, és ezzel az egyes hatáskörökhez tartozó garanciák és felelősségi rendszer – hogy például a tömegkezelésre fel nem készített katonaság nem veheti át alkotmányosan a rendőrség feladatait – lerontására is.

3. *Nincs felkészülési idő az új szabályokra:* noha az Alkotmánybíróság számos határozatában kifejtette, hogy jogállami követelmény az új előírásokban foglaltakra való felkészülés, alkalmazkodás biztosítása a hatóságok és a polgárok számára, ez nem tűnik fontosnak. Bár a hatásvizsgálat hiányát kicsit ellensúlyozni lehetne a kellően távoli hatályba léptetéssel, a válság és a migrációs nyomás ennek ellene hat. Így például az őrzött szállások, befogadóállomások, őrzetet nyújtó helyek közegészségügyi követelményeit és az ellenőrzés megszervezését mindössze harminc nap alatt kellett (volna) teljesítenie a hatóságoknak.⁵ A legtöbb esetben azonban a kihirdetésekor azonnal vagy a következő naptól kell alkalmazni az új szabályokat. Ez a 2014 és 2020 közötti időszakban az uniós belügyi, integrációs és menekültügyi alából származó támogatások felhasználására és monitorozására például éppúgy igaz,⁶ mint a biztonságos országok listájának kiadását tartalmazó felhatalmazásra.⁷ Ez utóbbinál még tetézi a bajt, hogy a felhatalmazás nem módosította sem a biztonságos származási ország, sem a biztonságos tranzitország fogalmát a Metv.-ben, így a kormány *ultra vires* szabályozásának minősül, ha az a következménye, hogy a listát látva félredobja az egyéni körülmények vizsgálatát a kérelmet bíráló hatóság, és nem szakít időt például az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága vagy a Kúria jogelemző csoportja anyagának figyelembe vételére.⁸

4. *Parlament, törvényi kormányzás:* a menekültügyi szabályok gyártásának legintenzívebb három hónapja alatt 19 törvényt és 19 kormányrendeletet módosítottak, 473 ponton. Ezt ráadásul három hullámban tették. Júliusban döntöttek az ideiglenes határzár létesítéséről, de módosították az államhatárról, a menedékjogról, a harmadik állam polgárainak beutazásáról szóló öt törvényt és nyolc kapcsolódó kormányrendeletet, mintegy 200 ponton. Szeptemberben megint jött egy jogalkotási hullám: a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet beékelése, az Alaptörvény helyett most a menedékjogi törvénybe; az államhatárról szóló törvény, a Btk.-ba beiktatott három új bűncselekményről szóló szabály, valamint három módosítás és két teljesen új kapcsolódó kormányrendelet, mintegy 160 ponton érintve a meglévő joganyagot. Ekkor hirdették ki a déli megyékben

a válsághelyzetet. Októberben a rendőrség és a honvédség új feladatairól, a büntetőeljárásról, az egészségügyi törvényről rendelkeztek a módosítások, de a gyermekvédelemről szóló kormányrendeletet és még négy másikat is érintették, összesen 120 ponton.⁹ A szabályozás szintjét és terjedelmét nézve kiderül, hogy kétszer annyi törvényi előíráshoz kellett hozzányúlni, mint renDELETEHEZ. Pedig minden modern államban rendeleti – és nem törvényi – szinten szabályozzák a közigazgatási, pénzügyi, személyzeti kérdéseket, nem úgy nálunk, ahol a válságra rugalmasan reagáló intézkedésekről a parlament dönt, azaz kormányoz, mégpedig a törvényi szabályozási tárgykör hatalmasra bővítése folytán. A túlterhelés persze még nem menti fel az alacsony színvonalon termelő törvénygyárat a fentebb felsorolt bűnök alól.

A kárleletlen és garanciákat lerontó törvényalkotásra példa a menedékjogról szóló törvény, amelyet 2008 óta legalább 228 ponton módosítottak, némely ponton többször is, és ha a 2016. január 1-től alkalmazandó szövegére nézünk, kiderül, hogy csak az előző hat évben 18 módosítást és csonkolást élt meg, azaz évente átlagosan háromszor nyúlt a parlament a törvényhez,¹⁰ – amihez az Alaptörvény már nem kíván minősített többséget.

5. *Tömeges menekülés miatti válsághelyzet fenntartása jogellenes:* a tömeges migráció okozta válsághelyzet akkor áll fenn a menedékjogi törvény (a 2015. évi CXXVII. tv.-nyel módosított 2007. évi LXXX. tv.) 80/A. §-a szerint, ha a menedékkérők száma egy hónap átlagában a napi 500 főt, két egymást követő hét átlagában a napi 750 főt vagy egy hét átlagában a napi 800 főt meghaladja; ha a tranzitónákban tartózkodók száma egy hónap átlagában a napi 1000 főt, két egymást követő hét átlagában a napi 1500 főt vagy egy hét átlagában a napi 2000 főt meghaladja; és a migrációs helyzettel összefüggésben olyan körülmények alakulnak ki (például zavargások törnek ki, erőszakos cselekmények történnek), amelyek egy település közbiztonságát közvetlenül veszélyeztetik. A kerítéssel és a büntetőjogi szankcióval, az elfogásokkal, valamint az időjárás hidegre fordulásával rohamosan csökkent a védelmet kérelmezők belépése. Ám a kormány feltehetőleg 2016 márciusáig fenntartja a migrációs válsághelyzetet, arra hivatkozva, hogy a határainkon kívül még mindig vannak migránsok. „*A válsághelyzet azért szükséges, mert 2015. szeptember 15. és 2015. október 14. között a magyar határt – Szerbia és Horvátország felől – összesen 177 182 fő lépte át*” – indokolta decemberben a Kormányzati Tájékoztatói Központ. Bár „*azóta a*

magyar megoldásnak köszönhetően töredékére csökkent ez a szám, a védelmet fenn kell tartani, mert határainktól délre naponta tízezrek áramlanak az Európai Unió országaiba, ellenkező esetben határvédelmi képességeink csökkennek, és ez veszélyeztetné az ország biztonságát”. A veszélyeztetettség szintjét azzal szándékoznak igazolni, hogy az ORFK portáljára naponta jelentést tesznek ki az illegális bevándorlókkal szembeni intézkedések számáról az adott napon. December 10-re már mindössze 3 fő szerepel a jelentésben, „Magyarország területén összesen”, illetve egy hónappal korábban mintegy 30 intézkedés volt a csúcson. Nincs ténybeli – és így jogi alapja sem – a válsághelyzet fenntartásának hat megyében.¹¹

6. *A rendkívüli jogrend jogalapjának bővítése az alaptörvény módosítása nélkül aggályos:* a menedékgjortól szóló törvénybe iktatták be a tömeges menekülés miatti különleges jogrendbe tartozó, alapjog-korlátozó intézkedéseket, ráadásul szűkítve a nemzetközi védelemre szorulókkal kapcsolatos garanciákat is (például ügygondnokot nem rendelnek ki a Metv. 46. §-a szerint az eljárásban). A kormány rendeleti felhatalmazása a válsághelyzet kihirdetésére és hat hónap utáni meghosszabbítására meglehetősen önkényes, még azt figyelembe véve is, hogy a jogkorlátozást a válsághelyzet kezelésére szükséges mértékben lehet csak alkalmazni. Ugyanis nincs jogorvoslat, vitalehetőség, vétó – sem az elrendelés, sem a meghosszabbítás vagy fenntartás ellen. A veszélyhelyzethez leginkább hasonlító menekültügyi válsághelyzet nem tizenöt, hanem eleve csak hat hónapig tartható fenn, nyilván azért, mert nem tekinthető a földönfutók belépése sem ipari szerencsétlenségnek, sem elemi csapásnak. Ám felmerül a kérdés, hogy ennek mintájára vajon be lehet-e majd vezetni pénzügyi válsághelyzet az MNB-ről szóló törvény módosítása révén, ha romlik a forint – vagy esetleg lehet-e demográfiai veszélyhelyzetet hirdetni a külföldön szülő magyar anyák miatt, és erre hivatkozva betiltani a kiutazást, a pénzváltást vagy bármi egyebet.

7. *A különleges jogrend alaptörvényi bevezetésének bővítése is aggályos:* lehet, hogy a közjogi akadémikusok látva, azzal is próbálkozik a törvényhozás,¹² hogy az Alaptörvényt kiegészítse egy újabb jogalappal, amely – a migránsok közt nagy számban elvegyülő terroristákra hivatkozva – terrorveszélyhelyzetet vezetne be. Ez a hatodik jogcím a megelőző védel-

mi helyzet és a váratlan támadás között helyezkedne el (Alaptörvény 51/A. cikke gyanánt), de valójában nem csak tényleges terrortámadás (után), hanem annak pusztja veszélye esetén is kikapcsolná legalább hatvan napra az országgyűlést rendeleti jogalkotással; sőt, még hosszabb időre is, ha a meghosszabbítást – érdekes módon nem az elrendelést – a parlament minősített többséggel megerősíti. Vajon nem a veszélyhelyzetre (Alaptörvény 53. cikk) vonatkozó definíciót kellene csupán kibővíteni a terrortámadás elhárítása érdekében? A megelőzésre ugyanis a titkosszolgálatoknak bőven van jogi eszköze.

8. *A vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek megsértése:* noha alkotmányos és alaptörvényi parancs (Qcikk) ennek a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek belső jogban való betartása, a kívánt harmónia helyett káosz tapasztható. A menekültekről szóló genfi egyezmény (1951) vagy az Európai Emberi Jogi Egyezmény (1950) a menekültek szabálytalan belépését nem engedi kriminalizálni, tilos a visszafordításuk olyan államba, olyan terület határára, ahol halálbüntetés, kínzás, embertelen bánásmód, üldöztetés veszélyének van kitéve a külföldi, ide értve a láncdeportálást, a csoportos és nem egyéniesített kitoloncolást is. Vannak szűk kivételek, de ehhez szóba kell

A SZABÁLYOZÁSI TÁRGYAK
ÖTLETSZERŐ TÁRSÍTÁSA ALKALMAS AZ ÁLLAMI FUNKCIÓK (PÉLDÁUL HONVÉDELMI, RENDÉSZETI, HATÁRVÉDELMI, KÖZBIZTONSÁGI, MENEDÉKJOGI) HATÁRAINAK ÖSSZEMOSÁSÁRA, RELATIVIZÁLÁSÁRA, ÉS EZZEL AZ EGYES HATÁSKÖRÖKHÖZ TARTOZÓ GARANCIÁK ÉS FELELŐSÉGI RENDSZER – HOGY PÉLDÁUL A TÖMEGKEZELÉSRE FEL NEM KÉSZÍTETT KATONASÁG NEM VEHETI ÁT ALKOTMÁNYOSAN A RENDŐRSÉG FELADATAIT – LERONTÁSÁRA IS

állni – általában tolmáccsal, jogi segítővel együtt – a külföldivel; még akkor is, ha a médiában közölték alapján az feltételezhető, hogy tovább akar utazni. A kétoldali toloncegyezmények is meghatároznak formai és tartalmi követelményeket, amelyeket csak adatgyűjtés révén lehet tisztázni. Mindennek elmaradása, valamint az, hogy nem kezelik védelemre szorulóként a gyerekeket (vagyis – az ENSZ gyermekjogi egyezménye alapján – a 18 év alattiakat, függetlenül a különböző hazai jogágak eltérő fogalomhasználatától), az időseket, a betegeket és a terhes, gyerekágyas vagy szoptató nőket, emberi jogi kötelezettségekkel ellentétes. „Törvényben kell megfíltani a nemzeti, faji vagy vallási gyűlölet bármilyen hirdetését, amely megkülönböztetésre, ellenségeskedésre vagy erőszakra hív fel”¹³ – ez nyilvánvalóan követendő regula az „illegális bevándorlókkal” kapcsolatosan is, akiknek éppen faja, vallása, nemzeti hovatartozása miatt (csak más megfogalmazást használva) gyűlölködik a kormányzati intézkedésre kiragasztott óriásplakát, a lakoságnak kipostázott konzultációs levél vagy az utcai aláírásgyűjtési felhívás szövege. És noha békeidőben

a katonaság bevetésére ugyan formailag nem került sor, de mit jelent az, hogy „közreműködik”? Az Alaptörvény (45. cikk (3) bekezdése) ezt csak a katasztrófák megelőzése, következményeinek elhárítása és felszámolása körében ismeri, mégpedig fegyver nélkül, azaz logisztikai, esetleg őrzési teendőkre vonatkoztatja. Vajon a menekülők érkezése is a nemzet életét veszélyeztető katasztrófa lenne – a felfegyverzett páncélosok jelenlétében végzett kerítésépítés a határnál pedig közreműködés?¹⁴ Az ENSZ Alapokmány 51. cikke szerint egy állam fegyveres erőt alkalmazhat az őt ért támadás elhárítására, de ez az önvédelmi jog civilekkel szemben aligha vethető be, miként a humanitárius jog is megkülönbözteti a reguláris fegyveres erőket a rendészeti, belbiztonsági erőtől. Mellesleg, az Alaptörvény 50. cikk (1) bekezdése szerint szükségállapot idején a honvédség felhasználását (nem közreműködését) teszi lehetővé a parlament, ha a rendészeti erők már nem elégségesek.

9. *Az EU tagállamként a közösségi jog elvei és betűje nem érvényesülnek*: másként fogalmazva, az Unió jogrendjének integritását nem, legfeljebb pénzügyi támogatását tiszteli a kormányzat, mert az európai szolidaritás, az európai migrációs térségben¹⁵ gondolkodás helyett a nemzeti bezárkózást választotta. A kérelmezők beléptetésének, regisztrálásának (személyes adatok kezelése, ellenőrzése a SIS, VIS, EURODAC rendszerben), fogadási feltételeinek, valamint a tolmácsok, jogi képviselők megfelelő biztosítása helyett ellenőrizetlenül zúdultak be a kérelmezők a határon, akiket végül buszra, vonatra ültettek, és átszállították őket a szomszédos ország határára. A hatalmas támogatásokat a befogadó kapacitások bővítésére, az ügyintézők számának növelésére kellett volna fordítani, de ez másodlagossá vált az elriasztást szolgáló hirdetésekhez, kerítésépítéshez, őrizettséghez, büntetőeljárásokhoz képest. A Dublin III rendelet alkalmazását,¹⁶ a kvóták szerinti egyszeri átvételt és a tervezett rendszeres tehermegosztási eljárást bojkottálták.¹⁷ A 2015. évi CLXXV. törvény, amelyet érdemi társadalmi és szakmai egyeztetés nélkül fogadtak el, cinikusan azt a címet viseli, hogy „Magyarország és Európa védelmében a kötelező betelepítési kvóta elleni fellépésről – bár a menedéket kérők átvételéről és az európai közös menekültpolitika tehermegosztásáról szól, megtévesztve a közvéleményt. A törvény a kormányt megbízza, hogy a 2015/1601. számú tanácsi határozat megsemmisítése iránt indítson pert az Európai Unió Bírósága előtt, az EUSZ 263. cikke alapján. Tehát a 400 fős befo-

gadást előíró határozat nem jogsértő, nem ellentétes az Alaptörvénnyel, a szubszidiaritás elvével, nem szorítja ki a nemzeti parlamentet a döntéshozatalból, csak az 1294 főre vonatkozó határozat lépi át ezt a küszöböt.

10. *Alapjogok aránytalan korlátozása*: ez külön fórumvitának is tárgya lehetne, így csak felsorolom, hogy melyek a súlyosabb elemek, összevetve a jog-

védelem elmúlt évekbeli garanciáinak, szervezeti és költségvetési helyzetének általános romlásával,¹⁸ valamint a szorosan a migrációhoz kapcsolódó rendészeti jogvédelem erodálásával.¹⁹ Az arányosság-szükségesség tesztjén való túllépést és az ellene való hatékony jogorvoslat elmaradt bővítését egybefoglalóan korlátozásnak tekint-

hetjük. A kiutasítás során az egyéniesítés helyett a kollektív megoldást választották, azt nem törvényes határozattal, hanem ráutaló magatartással, azaz buszokkal, vonattal szállítással valósították meg, és az Alaptörvény XIV. cikkében még szereplő visszafordítás tilalmának sérelme adott esetben az embertelen bánásmóddal és a menedékjoghoz való hozzá nem féréssel járt együtt. Az emberi méltóságot biztosan sérti a határhoz vezető úton vagy a tranzitzőnájában a hol bezáró, hol megnyíló szállások zsúfoltsága, a rossz egészségügyi és étkezési, elhelyezési viszonyok, az eltérő neműek által végrehajtott motozás – és persze, bár már csak államcél a szociális biztonság, akkor is a lakhatás, ellátás hiányosságai a méltóságot sértve tartja fenn a bizonytalanságot a migránsok, különösen a családok körében. A személyi szabadság megszűnik például a tranzitzőnájában, az idegenrendészeti és menekültügyi őrizetben, ráadásul a bírósági kontroll e döntés felett nem érdemi, hiszen a bíróságnak nagyon rövid idő alatt kellene az eljárás és a fogva tartás teljes jogalapját felülbírálnia, sematikus vagy hiányos rendészeti jegyzőkönyvek alapján, akár személyes meghallgatás nélkül. A gyermekek jogait – a már említett sérelmeken túl – a gyámhatóság tüntető távolmaradása miatt valójában nem védelmezi senki, nincs számukra szervezett felügyelet, iskolai oktatás, és bár a gondviselő nélküli kamaszok a főtí gyerekvédelmi intézménybe kerülhetnek, zömük megszökik, majd pedig körözés vagy nemzetközi együttműködés, családtagjaik felkutatása nélkül, magukra hagyatva kallódnak. A tömeges menekültügyi válsághelyzetben nem kell a közbeszerzési szabályokat betartani, mellőzhető az építési és a tulajdonkorlátozási tilalom, ellenben a földeken közérdekből áthúzódó kerítésért lehet használati átalánydíjat kapni, amiből viszont a természetvédelem egyetlen sze-

replője sem részesül – beleértve a védett élőhelyeket és vadakat is. Mivel nem készült hatásvizsgálat, így nem is vették be a költségvetésbe a kártalanítást, az alternatív folyosók létesítését. A diszkrimináció megjelenik a kérelmezők és a határon átkelők között, hiszen délen vagy éppen keleten nem azonos a belépővel szembeni eljárás, illetve a mozgási szabadságot érintő jogkorlátozás, másfelől a pénzzel rendelkező lehet letelepedési kötvényt – és azzal magyarországi tartózkodást –, míg a szegényebb még vízumot sem kap, és miközben adott esetben egyikük sem büntetett előéletű, az egyik külföldit üdvözlik a határon, a másikat pedig ellenséges plakátok fogadják. Tisztesseges eljárás végképp nem jut mindenkinek, mert nincs tolmács, ügyvéd, nincs érdemi indoklás a döntésnél, előtte pedig meghallgatás. És ha azt kérdezzük, hogy mindez mennyibe kerül, mennyit adott hozzá az Unió, és hány katonát vezényeltek kerítést építeni vagy közreműködni, hány kérelmező van, hányan maradtak abból itt, akkor a közérdekű adatokhoz hozzá nem férés jegyében minden alkalommal más számokat és statisztikákat kapunk.

És év végével jönnek a hírek a német, osztrák, svéd hatóságoknál a kérelmek elutasításáról, kitoloncolásról, hazaszállításról – hogy mintegy harmada a regisztráltaknak jár így –, nem szólva az országokon belül eltűntekről. Vajon a szigorított közös európai vízumszabályok, a menedékjogi rendszer, a család-egyesítés miatti reakció, avagy éppen a belépők között a devianciák előfordulásának, a személyazonosság eltitkolásának gyakorisága vagy a terrortól való félelem miatti következmény az emberi jogi standardok leszállítására? A biztonságra hivatkozás való előbbre vagy a veszélyben lévők védelme? Sajnos, a biztonság és a szabadságjogok hamis szembeállítására hoz újabb példát mindaz, ami 2015-ben történt.

JEGYZETEK

1. TóTH Judit: Miért nincs, ha van – menekültügyi hatóság? In *Migráció és rendészet*, szerk: HAUTZINGER Zoltán, Magyar Rendészettudományi Társaság, Migrációs Tagozat, Budapest, 2015. 197–214.
2. A 49/1988. (VI.28.) MT rendelet elnevezése is Letelepdedési Alap volt, amely valójában a menekültek szociális, egészségügyi, ellátási kiadásait fedezte, a különböző közszolgáltatásokat nyújtóknak adott utólagos megtérítéssel.
3. Az előzetes és utólagos hatásvizsgálatról a 24/2011. (VIII.9.) KIM rendelet szól – mindhiába.
4. T/6634. számú törvényjavaslat, amelyet kihirdettek a benyújtását követően 40 nappal, a 2015. évi CLXXIX. törvénnyel.
5. 8/2015. (III.24.) BM rendelet, amely tíz oldalon sorolja az előírásokat, nyilvántartásokat és az ellenőrzési szempontokat.
6. 135/2015. (VI.2.) Korm.rendelet – bár sok olyan pályázatra vonatkozóan, amelyet 2015 nyarán adtak be, 2016. január végéig sincs eredményhirdetés vagy szerződés-kötés.
7. 2015. évi CVI. törvény – 2015. július 9-én lépett életbe, és így született a 191/2015. (VII.21.) Korm.rendelet, amelyet másnaptól ugyancsak alkalmazni kezdtek.
8. TóTH Judit – NAGY Boldizsár – Kovács András György: „A Kúrián nincsenek menekültügyek” – a menekültügyi joggyakorlat elemző csoport jelentésének margójára, *Acta Humana* 2014/3, 39–56.
9. Az adatok ZÖDI Zsolttól, az OptiJus adatbázis igazgatójától származnak, Menekültkérdés: a nyár közepe óta 19 törvény és 19 kormányrendelet módosult, Kamara Online 2015. november 4., <http://kamaraonline.hu/cikk/menekultkerdes-a-nyar-kozepe-ota-19-torvenyes-19-kormanyrendelet-modosult>
10. 2010: CXXXV. törvény, XL. törvény; 2011: CLXXV. törvény, CCI. törvény; 2012: XXVII. törvény, 2012: CLXXX. törvény, 2013: XCIII. törvény, 2013: CCXXXVIII. törvény, 2013: CXCVIII. törvény, 2013: CXXXIII. törvény, 2013: LXXXIV. törvény, 2014: XVI. törvény, 2015: CXXVII. törvény, 2015: CXL. törvény, 2015: CLXXXVI. törvény, 2015: CLXXXVIII. törvény, 2015: CVI. törvény
11. GERGELY Zsófia: Pintér szólhatna már Orbánnak, hogy nincs válsághelyzet, *Hvg.hu* 2015. december 11., http://hvg.hu/itthon/20151211_Menekult_nincs_valshghelyzet_van; Lassan, de csökken a Magyarországon átvonuló menekültek száma, *Gépnarancs.hu*, 2015. október 2. <http://gepnarancs.hu/2015/10/lassan-de-csokken-a-magyarorszagon-atvonulo-menekultek-szama/>
12. Az Alaptörvény hatodik módosításáról törvénytervezet készült 2016. január 12-én, amely nem nyilvános, de elérhető az érdeklődőknek.
13. ENSZ Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, 20. cikk 2.
14. KOLBERT András: Úristen, gépfegyver van egy magyar dzsipen! *Index.hu*, 2015. szeptember 14. http://index.hu/belfold/2015/09/14/uristen_gepfegyver_van_egy_magyar_dzsipen/, 2015. szeptember 14.
15. Az EUMSZ 78. cikk (2) bekezdés felhatalmazást ad az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, hogy rendes jogalkotási eljárás keretében (vagyis egyebek között a Tanácsban a tagállamok által leadott szavazatok kétharmados többségével) intézkedéseket állapítson meg egy közös európai menekültügyi rendszer létrehozása céljából. Ennek alapján készült el a sok irányelv, amelynek átültetése gyakran formális, nincs hazai monitorozás.

16. Míg 2015. szeptember 15. és december 10. között 1022 fő ellen indítottak büntetőeljárást, 2014-ben – a dublini rendszer alapján – összesen 830 főt vett vissza Magyarország, vagyis évente ennyi az átlagos szám. Lásd: Szijjártó: félmillióra nőhet a Magyarországra érkező menekültek száma <http://vilag.transindex.ro/?hir=26490>.
17. A Bizottság azt javasolta, hogy Magyarországról vegyenek át menedékkérőket, de mert a kormány tiltakozott, a 2015/1601.számú tanácsi határozatban a 66 ezer kérelmező közül 1294 főt kell átvennie hazánknak, akik után fejenként 6000 EUR támogatást nyújt az Unió (vagyis mintegy 2,5 milliárd HUF jutna nekünk). A 2015/1523. sz. határozat értelmében pedig – ugyanezen jogalapon – 400 embert kellene átvennünk. A másik kvóta nem egyszeri esetekre, hanem általános szabályként rendezné az átvételt, mégpedig a Dublin III rendelet (604/2013/EU rendelet) módosításával, mintegy az alóli kivételes eljárási normákkal. Az Európai Bizottság 2016. szeptember 9-i előterjesztése – (COM(2015)450 final) – tíz oldalon keresztül elemzi a szabályozás jogalapját, arányosságát, várható következményeit (ideértve hatását Svájcra, Norvégiára, Izlandra), a szubszidiaritást, az emberi jogi követelményeket, az EP álláspontját, a költségvetési hatásokat.
18. TóTH Judit: A jogvédelem elmúlt öt éve Magyarországon (2009-2014), in *Jogvédelmi kaleidoszkóp. A jogvédelem elmúlt öt éve Magyarországon*. szerk: PONGÓ Tamás – SZAKÁLY Zsuzsa, Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2015. 9–22.
19. TóTH Judit: A rendészeti jogvédelemről, in *Jogvédelmi kaleidoszkóp. A jogvédelem elmúlt öt éve Magyarországon*, szerk: PONGÓ Tamás – SZAKÁLY Zsuzsa, Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2015. 98–111.